
A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2016. szeptember

Lesz

Rendkívüli, vezetőségválasztó közgyűlés, 2016

Szeretettel meghívom minden kedves tagtársunkat rendkívüli, vezetőségválasztó közgyűlésünkre, melyre az Országos (Szakmai) Találkozó harmadik napján kerül sor.

Időpontja: 2016. szeptember 18. (vasárnap) 10.00

Helye: 7673 Cserkút, Kultúrház

Napirend:

1. Vezetőségválasztás (Elnökség, Választmány, FB)
2. Az egyesületi programok, projektek részfeladatainak elvégzésére vonatkozó szerződéskötések jóváhagyása
3. Alapszabály módosítása

Ha a közgyűlés a meghirdetett időpontban határozatképtelen, akkor újra összehívom ugyanazon a napon és helyszínen 10:15-re. A napirend változatlan. A második időpontra összehívott közgyűlés – Alapszabályunk értelmében – a megjelentek létszámától függetlenül határozatképes.

A közgyűlésre utazók útiköltségét megtérítjük.

Információ, segítség kérhető egyesületünk irodai munkatársától, Sztridáné Kurucz Krisztinától: kriszkurucz.mkne@gmail.com (20-4949-469).

A tömegközlekedéssel utazók az egyesület nevére és címére kiállított számla és menetjegy ellenében kaphatják meg útiköltségüket.

A Budapestről 5:45-kor, Keleti pu.-ról induló IC Pécsre ér 8:40-re. Kérés esetén a pécsi állomásra elmegyünk autóval, s Cserkútra szállítjuk, aki csak a közgyűlésre jön.

Az autóval érkezők adatlapot igényelhetnek Pólyiné Jekli Zsuzsannától (zspolyi@mkne.hu). Telekocsi szervezéséhez segítség kérhető az irodától.

Reméljük, hogy sokan élnek a választás jogával!

Saly Erika elnök

Országos Találkozó 2016. szeptember 16–18. Cserkút, Biobia Porta

Sziasztok!

10, 9, 8, 7... mindjárt itt az OT, még hozzá a Mecsekben, Cserkúton és Sás- völgyben.

Mindkettő gyönyörűség. Cserkút egyik érdekessége a bakancsos fa, ez a fafaj csak itt található, és egy változata Kanadában.

A kanadainak köze van a szerelemhez, a miénknek is egyszer lesz, remélem, de jelenleg még csak „Józsi bácsis” a történet. A többit majd péntek éjszaka a fánál élőszóban, miután a kincseket levadásztuk.

Sásvölgyben a patak megadja az alaphangot, az ökoház pedig mindenkinek ad egy tippet arra, hogyan is lehetséges az élet városi luxus, infrastruktúra nélkül... és nem utolsó sorban van egy olyan kemence, aminek az egyik oldala rakott tűzhely, a másik üstház – ezt bizony használatba vesszük, és helyi termékekből olyan ebédet rittyentünk, hogy csuhaj... majd egy kis erdei pálinka es kerül mellé étvágyhozónak... aki nem dolgozik, ne is egyék – itt mindenki enni fog, az biztos, mert Rita és Adri rendszeren meg fog dolgoztatni bennünket.

Szombat este, ha bírjuk még, feleleveníthetjük a kórust – ha jól láttam a résztvevői listát, lesz néhány tagtárs a régiből és az új tagok közt is vannak dalos ajkúak.

Vasárnap pedig választunk egy lelkes, aktív, a jövőt meghatározni akaró vezetőséget. A helyi gasztronómia pedig végigkísér bennünket. Ne feledjük, hogy ez a találkozó Magyarország „legízletesebb vendégváró úticélján” lesz. Csak egy apróság, itt a vaj nemcsak házi, hanem még tőzikehintás is. :)

Lényeg a lényeg, hogy már nagyon várunk benneteket!

Üdv: Bia

Fakultatív feladat a cserkúti OT-hez

Úgy tudom, hogy a találkozó valamelyik étkezésén lecsó is lesz a kínálatban. Nem csoda, hiszen szeptember közepe táján annak van szezonja. Ha viszont van a lecsóval kapcsolatban valami csoda, akkor az inkább az, hogy hogyan lett a lecsó, amit százféléképpen készítünk – kolbásszal vagy hús nélkül, esetleg tojással gazdagítva, ízlés szerint csípős paprikával megvadítva vagy „szelíden”, hámozott paradicsommal vagy héjával együtt stb. –, szóval: hogy hogyan lett a lecsó, amelyet közben átvettek tőlünk más népek – még nem szomszédok is! (vagy talán éppen mi vettük át másoktól?) –, szóval: hogy hogyan lett a lecsó jellegzetes magyar étel.

Nyomozzatok! Keressétek meg a történet eredetét, lépéseit, szereplőit, szavait, vargabetűit stb.! Cserkúton – lecsófalatozás közben – talán lesz alkalmunk összerakni a mozaikköveket érdekes képpé.

Eszembe jut erről a játékról egy régi történet, amikor – még a hazai környezeti nevelés hőskorában – Déri Andrea azt a csalafinta kérdést tette közzé – talán szintén egy találkozó előtt – hogy: „Szereti-e a mókus a vadgesztenyét?”. Életemben nem nyomoztam olyan jót, mint akkor! S mások – kisgyerekek és felnőttek – is így voltak vele. Az eredmény pedig olyan sziporkázóan sokszínű lett – a természettudományos elemzésektől a ténylegesen elvégzett megfigyeléseken keresztül a szépirodalmi alkotásokig –, hogy nincs annyiféle szín a festők palettáján sem. (Csak zárójelben: Ez a fajta komplex tanulási mód – a problémaalapú tanulás – sajnos még mindig mostohagyermek az iskolában!)

Kíváncsian és üdvözlettel, Victor András

Volt

KI A TANTEREMBŐL NAP – 2016. június 10.

Egy nagyszerű kezdeményezés aktív szereplői lehettünk idén, és reméljük, ezentúl ez így lesz minden évben, és nem csak júniusban!

Történt ugyanis, hogy egy lengyel környezeti neveléssel foglalkozó szervezet, a Żródła (ejtsd: kb. zsrúdva) azzal állt elő, hogy a 2012-ben Nagy-Britanniában kitalált 'Empty Classroom Day'-t népszerűsítse a visegrádi országokban. Projektjük a Nemzetközi Visegrádi Alap (IVF) támogatásával valósult meg.

Ötletük előzménye egy másik, a terepi tanulással foglalkozó projektjük volt, amelynek során számos környezeti nevelőnek szerveztek terepi módszertani képzést, és egy konferencián gyakorlati példákon bemutatták, hogy a képzésen részt vevők az oktatás milyen sok területén milyen kreatívan tudták alkalmazni a tanultakat az egész nap a szabadban működő óvodától az intézetben élő mozgáskorlátozottak számára szervezett kirándulásokon át.

A Żródlával egy korábbi, saját IVF-projektben találkoztunk először: ők voltak a lengyel résztvevők a 2015 januárjában tartott Kézmodell képzésünkön. Megismertük egymást és örömmel dolgoztunk együtt, és rajtunk nem fog múlni, hogy a jövőben együtt dolgozzunk és tanuljunk még egymástól!

De mi is ez a „Ki a tanteremből” nap?

Egy nemzetközi ünnepnap, amikor a diákok a tanáraikkal együtt otthagyják az osztálytermet, és a természetbe mennek tanulni. Mindezt a szabadtéri oktatás népszerűsítése érdekében, ami feltehetően a világ legboldogítóbb oktatási formája.

Ugyanis az osztály nem csupán egy terem. Ez egy intellektuális állapot. Az osztály tele van láthatatlan határokkal. A legélesebb határ a tanár íróasztala és a diákok padja között húzódik. Ez a tanárok és a tanulók közötti fal. Számos határ húzódik a diákok között is – a jó tanulók és a gyengék között; a népszerűek és magabiztosak, valamint az „NB II”-sek között, akik mellé senki sem akar ülni; a lánigeszek és a sportolók között; a szépek és csúnyák között... Ezek a határok mind kihatnak a mindennapi iskolai életre – meghatározzák a magatartást, a kommunikáció módját, nyomokat hagynak a tanulók lelki világában.

A „Ki a tanteremből” nap lehetőséget ad a falak áttörésére. Kint a szabadban minden diák ki tud lépni szűk kis skatulyájából, a tanár pedig kivételes lehetőséget kap arra, hogy friss szemmel nézzen a diákjaira.

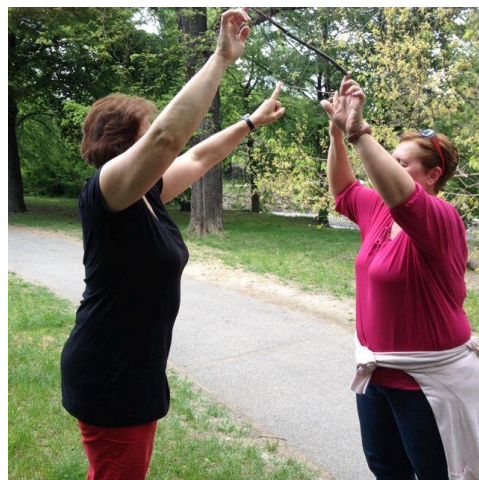
Használjuk ki ezt a lehetőséget! Adjunk a gyermekeknek teret a cselekvésre, lépjenek meg minket. Kommunikáljunk velük másképp, mint az iskolában – oktatás helyett –, egyszerűen beszéljünk. Arról, ami őket érdekli, az aktualitásokról, amiről az interneten olvasnak. Szervezzünk vitát a klímaváltozásról a magas fűben üldögélve, vizsgáljuk meg a tócsa kémiai összetételét, vagy egyszerűen futkározzunk, és ezen a napon érezzük magunkat jól.

A természetnek csupa előnye van: 24 órán keresztül, a hét minden napján nyitva van. Az erdő, a rét, vagy a park a lehető legjobban berendezett osztályterem, amit csak el tudunk képzelni. Van itt minden, amire szükség lehet a hatékony oktatás számára, tantárgytól függetlenül. A természet tanít, levegőztet, energiát ad, serkenti a képzelőerőt, meghat és elbűvöl. Akkor miért élünk olyan ritkán azzal, amit a számunkra kínál?

Ha hiányzik belőlünk a motiváció, akkor a júniusi „Ki a tanteremből” nap remek alkalmat kínál a belső akadályok leküzdésére. Tartsanak a tanárok ezen a napon egy kalandos tanórát diákjaiknak! A tábla helyett nézzék az eget, a csengetésre várás helyett hallgassák a madarak csicsergését, az iskolai büfé helyett szedjék le a vad almafák gyümölcsseit, a folyosón futkározás helyett futkározzanak a fűvön.

Az érzelmekkel teli „Ki a tanteremből” nap megszervezéséhez nem kell különleges forgatókönyv. Lehet az egészen spontán esemény, jó szórakozás, és a nyári napnak a természetben töltött ünneplése.

Ahány tanár, annyi ötlet!

És akkor a konkrétumok:

A motiváció elősegítésére, kedvcsinálónak terepi módszertani képzést szerveztünk és tartottunk helyi pedagógusok számára májusban Szentendrén, a Bükkös-patak mentén. A patak völgye átszeli a városkát, és a legtöbb iskolából pár perc sétával elérhető. Mellette egy tanösvény segíti a helytörténeti, földrajzi és biológiai ismeretek népszerűsítését. Ezekre építve mutattunk be terepi módszereket, tevékenységeket Szandi-Varga Péter tagtársunkkal együtt, aki maga is egy helyi középiskolában tanít (képek itt: <https://www.facebook.com/events/510725465785517/>)

A Żródła a projekt részeként „Vigyük a gyermekeket a szabadba” címmel készített egy remek kiadványt, amely érdekes és hasznos ötleteket ad a szabadtéri foglalkozásokhoz. A kiadvány letölthető a projekt négynyelvű oldaláról: <http://emptyclassroomday.eu>. Töltsétek le, nyomtassátok ki, használjátok és terjesszétek!

A „Ki a tanteremből” napot hagyományosan június harmadik péntekjén tartják. Mivel nálunk a tanév előbb zárul, mi a második pénteken ünnepelünk, idén ez június 10-ére esett. Az esemény FB oldala itt érhető el:

<https://www.facebook.com/events/1560783200918737/>

Az MKNE játékot is hirdetett a nap népszerűsítése érdekében. A „Ki a tanteremből” napon szabadtéri foglalkozásokat tartó osztályokat, iskolákat kiadványainkkal (Ökovasút és Erdőélmény, Természetességmérő és az Élet szigete c. kiadványunkat) ajándékoztuk meg, amennyiben az eseményről fotókat és rövid leírást töltöttek fel az esemény FB oldalára. Nyolc iskolából kaptunk lelkes beszámolókat, ajándékaikat postázzuk.

A Żródła továbbá készített egy 999 fotóból álló sorozatot a 4 visegrádi országban tartott „Ki a tanteremből” napi eseményekből, benne 2 magyar iskola, a kiskunhalasi Bibó István Gimnázium és Bárdos Lajos Általános Iskola által szervezett események képeivel. A gyűjtemény itt tekinthető meg:

<https://get.google.com/albumarchive/102023951278893990881/album/AF1Qi>

A „Ki a tanteremből” napot a tőlünk telhető módon reklámoztuk. 2017-ben szeretnénk ezt folytatni, és még több iskolát, pedagógust és osztályt bevonni a szabadtéri tanulás örömeibe. Figyeljétek híreinket, és mivel biztos, hogy „Ki a tanteremből nap” jövőre is lesz, már most írjátok be a naptáratokba, és találkozzunk 2017. június 9-én!

Mondok Zsuzsa

Iskolások otthon, az erdőben

Az Egyesület 2016. június 21-én zárta az IKEA által támogatott *Otthon az erdőben* programját Gyömrőn. A záró rendezvény alkalmából összegyűlt környezeti nevelők, pedagógusok és diákok a tanösvény állomásait körbejárva megismerkedtek a környék élővilágával és épített környezetének szépségeivel, a tanösvény létrehozásának történetével.

A Tőzeges-tó partján kialakított tanösvény a Gyömrői II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola egyéves projektmunkájának eredményeként készült el. A több éve dédelgetett terv megvalósulását az Otthon az erdőben program keretében kapott támogatás is segítette. 2016. május 10-én, a Madarak és fák napja alkalmából átadták a tanösvényt a lakosságnak. Az egyes állomásokról található értékeket bemutató táblákra az iskola diákjainak a helyi élőlényekről készült élethű rajzai, leírásai kerültek. A tanösvény logóját pályázat keretében szintén gyerekek tervezték. A tanösvény példaértékű összefogással – az önkormányzat, a helyi erdészeti, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, a Horgász Egyesület, a szülők, tanárok segítségével – valósult meg.

Az Otthon az erdőben program célja volt, hogy felhívja a figyelmet az iskolán kívüli, terepi oktatás fontosságára, az ezzel együtt járó előnyökre. A program 5. évének végéig 62 iskola összesen 95 esetben kapott anyagi és eszköztámogatást, melyek segítségével az iskolák saját maguk tervezte terepi programjukat valósíthatták meg. 2011 óta 12 000 kisebb és nagyobb diák vett részt saját fejlesztésű iskolai projektekből.

Az öt év alatt valóra vált iskolai projektek sokszínűsége bizonyítja a pedagógusok és diákok kreativitását, és azt, hogy egy iskola a helyi fenntarthatósági törekvések motorjává válhat. Ezt bizonyítja a gyömrői példa is, mely csak egy a sok megvalósult terv közül.

veledkozosen.hu

mkne.hu/otthonazerdoben

Halácsy Ágnes

Zöld Zugoly a Művészetek Völgyében

Nagy sikernek örvendett a kapolcsi fesztiválon a zöld szervezetek közös programja, a Művészetek Zöldje. A Zöld Zugoly a Bakony-Balaton Geoparkkal, a Balatonfelvidéki Nemzeti Parkkal és a Madártani Egyesülettel közösen szervezte meg az udvar programját, de a fő attrakciókat és a legszínesebb kínálatot mi nyújtottuk. A fiatal MKNE-tagok – a Pannon Egyetem gyakornokaival kiegészülve – igazán változatos programot tártak a látogatók elé: volt hulladékból kézműves foglalkozás, tudományos játszóház, totó, ingyen fair trade kávézó, naponta előadások (olykor több is egy nap alatt), gyerekrajz-kiállítás, Quiznight, meglepetéskoncert. A változatos programot minden korosztály élvezte: volt, hogy egyszerre 50-en voltak a Faluház kis termében, a 3 évestől a 93 éves korúig.

Az udvar sikere nem volt magától értetődő, bár Darvas Kata 8 éves munkája nyomán mostanra stabil ismertségünk van a fesztiválon: már a megnyitó előtt jöttek sorra a családok, hogy mikortól lehet jönni hozzánk megnézni Vásárhelyi Tamás újabb játékait, Grossmann Erika kísérleteit vagy Hársas Éva alkotásait. Alapvetően jellemző az egész munkára, hogy amerre csak fordultunk, segítséget kaptunk, és ezt igyekeztünk viszonzni is. Így történhetett meg például, hogy mind a 8 előadónk örömmel elvállalta a munkát, bármiféle ellenérték nélkül is, amit azonban az OKTF NHI nagylelkű támogatása nyomán nem kellett ingyen elfogadnunk. Mellénk állt az Élet és Tudomány, hirdetett bennünket a Magyar Természettudományi Múzeum, a Greenfo és az Egyszervolt.hu is. Vegyszereket az ELTE-ről, egyéb kellékeket a Pannon Egyetemről kaptunk. Mi a sok segítségért cserébe két napra befogadhattuk a Herman Ottó Intézetet és játékaikat, illetve Eleőd Ákos Ybl-díjas építész évek óta vándorló kiállítás-sorozatának idei anyagát.

Összességében a 10 nap alatt több mint 3000 látogató fordulhatott meg nálunk, 12 előadásunk, és Victor Andrásnak köszönhetően két botanikai sétánk volt, 3 Quiznightot és egy meglepetéskoncertet rendeztünk, 28, Külügyminisztériumtól kapott gyermekrajz díszítette a falunkat, nagyjából 400 fair trade kávé és teát

osztottunk ki, és körülbelül 150 palántát ültettünk el. Cserébe rengeteg önfelelt látogatót, szép alkotást, tartalmas beszélgetést kaptunk. Nem távoztak tőlünk üres kézzel: az arra érdemesek matricán, tollon, kitűzőn vagy sörnyitón vihették magukkal az MKNE hírét.

Ezúton is szeretnénk hálánkat kifejezni az Egyesület nyújtotta háttérért, eszközökért, legfőképp pedig tagjainak az odaadó támogatásáért és fáradozásáért. Nélkületek nem tudtuk volna ezt véghezvinni.

Köszönjük!

Tegzes Marcsi és a zöld zugolyosok: Falus Alexandra, Grossmann Erika, Hortobágyi Júlia, Horváth Dániel, Klucsik Krisztián, Moravetz Martina, Szilágyi Dániel, és Takács Viktória

Felnőtt a „gyerek”, és saját lábra állt!

A ZZ, azaz a Zöld Zugoly 2009-ben született Taliándörögdön, az akkori polgármester kérésére.

Nekem, környezeti nevelőnek ajándék volt ez a lehetőség, csodálatos élmények, találkozások és együttműködés sok jó emberrel és rengeteg, rengeteg (önkéntes) munka. Ez utóbbi nem panasz, csak ténymegállapítás.

Évről évre igazolódott, hogy amit csinálunk, nemcsak fontos az egyesület küldetésének a megvalósításában, de széles körben érdeklődésre tart számot, és nem kellene abbahagyni. Miután minden nyaram szinte a ZZ szervezésével, lebonyolításával telt, meg különben is mindig jól jön a vérfrissítés, elkezdtem keresni, hogy kinek tudnám átadni, aki szellemiségében továbbviszi.

Mi is ez a szellemiség? A fesztivállátogatók szemléletformálása, a természettudományok megszerettetése interaktív tevékenységeken keresztül. És még egy dolog, ami mindig is az egyesületünknek a sajátja volt. A ZZ-vel lehetőséget adni a fiataloknak, hogy egy sajátos kis munkaközösség és ezen keresztül barátságok (no meg szerelem) születhessenek. A fesztivál nyújtotta kulturális élmények meg hab a tortán.

Egy ideje vártam már, hogy mikor dőlhetek végre hátra abban a tudatban, hogy a ZZ jó kezekben van, de nem tolongtak a jelentkezők. Már kezdtem feladni, amikor Vásárhelyi Tamás tanítványa, Tegzes Marcsi, aki a HO-n keresztül 2014-ben csatlakozott kis csapatunkhoz, kérésemre bevállalta a 2016-os ZZ szervezését és lebonyolítását. Az elhivatottsága, szakmai alkalmassága nyilvánvaló volt számomra,

de aggódtam, hogyan fogja megélni azt a rengeteg idő- és energiaigényes munkát, ami a ZZ-vel jár.

Örömmel jelentem, végre hátradőlhetek! Mostantól mentorként élvezhetem a munkám gyümölcsét.

A tanítványaim, akik 13-14 évesen kezdtek velem dolgozni, ma már mind felnőttként, éretten, tudatosan végzik a feladataikat. Hortobágyi Julcsi (ő az egyetlen, aki a kezdetektől a tíz napot minden évben végigdolgozta) a fiatalok élére állt, és Marcsival idén egy szuper ZZ-t bonyolítottak le.

Az újabb ifjak (a veszprémi egyetem szakmai gyakorlatos környezetmérnök hallgatói) csatlakozása is sokban hozzájárult a sikerhez.

Mivel a dicséret és elismerés korfüggetlen, ezért feltétlenül meg kell említenem azokat a lelkes szenior ZZ-tagokat, akik Julcsihoz hasonlóan 2009 óta minden évben az előadásaikkal a ZZ programjának a gerincét adták és a szakmaiságot biztosították.

Vásárhelyi Tamás, Victor András és Takács Feri bácsi, köszönjük!

Tamást ismeritek, nem kell bemutatnom. A hihetetlen energiával, lelkesedéssel, elhivatottsággal, játékosággal létrehozott Tudományos Játszóháza (én csak úgy hívom „Tamás játszótere”) fergeteges sikert arat mindenhol, minden korosztálynál. Akinek eddig nem volt alkalmja megismerkedni az Öveges prof. ihlette játékokkal, kísérletekkel, keresse rá az alkalmat, nem fogja megbánni.

Hajrá ZZ, további sok sikert!

Darvas Kata

Néhány kép a Zöld Zugolyból

Wienerberger családi nap, 2016. augusztus 27.

Szeretem a tartós kapcsolatokat!

Manapság, amikor minden változik, nem találsz a kedvenc termékeidet, boltjaidat, nem ismered ki magad a budapesti tömegközlekedésben, nem mehetsz át többet a Lágymányosi hídon – hiába vagy Lágymányoson... –, és ezek a még lényegtelen dolgok.

Ilyenkor jó érzés egy kis állandóság, mint pl. a Wienerberger családi napon újra meg újra találkozni az ismerős arcokkal, látni mennyit nőttek a cég dolgozóinak a gyerekei egy év alatt.

Jó érzés, hogy újra meghívják bennünket, tudni, hogy gyerekek és felnőttek is nagyon várják a velünk való találkozást, várják az újdonságainkat.

Ismét a budaörsi Sport Max-ban volt a rendezvény, és az időjárás megint kedvezett a résztvevőknek.

A Zöld Zugoly csapata szokás szerint az idei fesztivál programjából vitt interaktív programokat. A cél itt is ugyanaz, szórakoztatva szemléletet formálni, ismereteket nyújtani.

A cég szervezői maximálisan figyelembe véve az igényeinket alakították ki a helyszínt, amit már rutinszerűen vettünk használatba.

Tamás Tudományos Játszóházában (TTJ) most is pezsgett az élet, és délután, amikor a tömeg nagy része már a medencékben hűsölt, sor kerülhetett hosszas beszélgetésekre az új és visszatérő „rajongókkal”.

De nem volt más a helyzet a többi foglalkozásnál sem. Mindig vannak gyerekek, akik órákat töltenek velünk.

Grossmann Erika és Jeti, alias Szilágyi Dani, egész látványos kémiai showműsort fejlesztettek ki mostanra. Öröm látni, hogy az iskolában az oly közutálatnak örvendő kémia ilyen formában milyen vonzó tud lenni!

A kézműves asztaloknál is folyamatos volt a nyüzsgés, és készültek a kreatívabbnál kreatívabb alkotások. Készült PET palackból szélcsengő, kövirózsa-ültetéshez kaspó, festett Duna-kavics, márványozott papír, gyurmafigurák.

Kiállítás jelleggel elvittük a „Gyom vagy gyógynövény” növényfalat. Készült hozzá fűszernövény-, gyógynövény-felismerő feladatlap, tájékoztató. Kilenc fajta növényt a kiskertemből sikerült párhuzamosan élőben is bemutatni, a játékba bevonni. Meglepő, hogy sokan mennyire nem ismerik fel a fűszernövényeket, pedig a tányérjukon biztos gyakran találkoznak velük.

Ahogy tavaly a méhekre hívtuk fel a figyelmet a rovarszállóval, idén a „gyógyító, koplaló művész” kövirózsa-t mutattuk be.

Tavasszal kaptam egy nagy zacskó, több kilónyi kövirózsa „gyereket” egy túlcsondult erkélyládából. Amennyit tudtam, elültettem, de hely hiányában maradt jó pár, ami a zacskóban várt jobb sorsára. Hihetetlen, de zölden, egy két levélkét veszítve átvészelték az egész nyarat, igazolva Bálint Gyuri bácsi névadását. Így kiválóan be tudtam mutatni az elültetett és túlélő példányok közötti különbséget is. Egészen hihetetlen egy növény!

Vittem földet, szerszámokat, és akinek kedve volt, ha készített egy PET kaspót, ültethetett kövirózsa-t. A képek magukért beszélnek. Nagy örömmre csak pár darab maradt.

Az idei ZZ csapat: Szakmári Klára – papírmárványozás, Hársas Éva, Hársas Jutka – gyurmázás és kavicsfestés, Takács Viki, Moravec Martina – PET varázs, Vásárhelyi Tamás, Kun Margit – Tudományos Játszóház, Grossmann Erika, Szilágyi Dániel – látványos kémiai kísérletek és óriásbuborék-„fújás”, Darvas Kata – fűszernövények gyógyhatásai, kövirózsa-ültetés.

Ha jövőre megint hívnak, már megvannak az új ötletek, és megyünk!

Ha valaki használni szeretné a növényfalat és a feladatlapokat, az irodában megtalálhatók, témanapon, témahéten jól használhatók!

A tavalyi rovarszálló a kertem sarkában került elhelyezésre, és egész rendszeren benépesült. A betapasztott lyukak mögött laknak azok a szárnyas „kerti munkások”, akik jövő tavasszal előbújva beporozzák majd a gyümölcsfákat.

Darvas Kata

Mocorgó puli tábor Agostyánban

Idén is augusztus utolsó teljes hetében zajlott a Mocorgó puli tábor. Ezen a nyáron ismét új helyszínen: a Gerecse peremvidékén, Agostyán Ágoston-ligetben, a Természetes Életmód Alapítvány Természetvédelmi és Humánökológiai Oktatóközpontjában, Tatától 7 kilométerre, új táborvezetőkkel: Labanc Györgyivel és Devescovi Balázssal valósult meg az esemény. A tábor újfent az Otthon az erdőben program keretében, az IKEA támogatásával jött létre.

A TÉA által kezelt 20 hektáros területen összesen 21 gyermek vett részt a 2016-os Mocorgó puli táborban augusztus 22. és 26. között. Az ország különböző pontjairól érkeztek, részben visszatérő, részben új táborozóink, volt, aki egészen távolról jött, de voltak helyi, tatai résztvevők is. Szállásunk az újonnan épült tanoda kétosztatú tetőterében volt, saját hálósáokban. Étkezésünk részint helyi bio alapanyagokból készült svédasztalos reggeliből, kétfogásos meleg ebédből és meleg vacsorából állt. Közben gyümölcsből és édességből álló tízórai és uzsonna tarkította az étlapot.

A tábor talán a szokottnál is bőségesebb programot nyújtott a gyerekeknek, alig volt nap, amikor nem elég késő este kerültek ágyba (azért az esti Lázár Ervin *A hétfejű tündéréjéből* olvasott meséjük sem maradt el sosem), és bizony aki az állatok gondozásából kivette a részét, az már fél hétkor talpon volt a nyulak mellett, Balog János intéző vezetésével.

A tábori tevékenységek három nagyobb részre osztva mutathatók be logikusan áttekinthető módon. Egyrészt fontos volt, hogy a gyerekek saját maguk megtapasztalják, milyen egy kis lábnyomú ökológiai szemléletű életvitel. Ezt szolgálta, hogy a résztvevők maguk is kivették részüket a tábor mindennapi

házimunkáiból, önkéntes módon ők terítették, szedték le az asztalokat, és mosogattak, fát és gyógynövényeket gyűjtöttek, saját ruhájuk és egyéb dolgaik rendben tartása mellett, és ezért lehetett önkéntes módon a természetgazdálkodási major állatai gondozásában segíteni, az állatokat etetni kora reggel, itatni és fejni. Ezt szolgálta persze a tábori épített környezet is: napenergia biztosította az áramot, szalmából készült az oktatóház épületének fala, komposztálás a vécé, a kinti fürdéshez a vizet a nap melegítette fel, és maguk a gyerekek húzták tele a tartályt hozzá a kútból. Másrészt többször visszatért múltunk életének megismerése, időutazás a XIII–XVI. századba. Harmadrészt pedig szakmai tevékenységek: csillagászat, madarászat, vadászat, élő történelemóra, kisállatok testközelben, kenyérsütés, kézműves és sporttevékenységek, vagy szabad ég alatt hálás révén is ismeretségbe kerültek a résztvevők a fenntarthatósággal.

De haladjunk sorrendben. A nyitó napon, hétfőn egész nap esett az eső, ezért a tervezett területbejárás helyett zárt térben tartott vetített előadás révén tudtuk megismerni a helyszínt. Labanc Györgyi mutatta be a TÉA tevékenységeit, működésüket, a terület főbb részeit, és az Alapítvány mint élőfalu-előszoba különleges történetét. Az ismerkedés mellett Privigyey Csaba ornitológus madarászati előadását hallgatták még meg a gyerekek. Az eső csak vacsora után állt el, ekkor volt lehetőségünk először arra, hogy kimenjünk egy rövidebb sétára, amin még szivárványt is láttunk, bejártuk a terület központi részét, megismerve az önfenntartó majort állataival, a gyümölcs- és gyógynövénykertet, és a „Fogadó a boldog szomorú Szép Ilonkához” nevű XV. századi boronaházat.

Kedd reggel a madárgyűrűzés kutatásába kaptunk bepillantást Privigyey Csaba révén, majd délelőtt Labanc Györgyi vezetésével gyógynövényes foglalkozás volt, érzékenyítő játékokkal színesítve. Délután lezárandó a délelőtti réti időzést, szitakötőt készítettünk kukoricacsuhéból, aztán Komáromi Elek vadász a Gerecsében élő magyarországi vadon élő állatokról, vadászatról tartott előadást, ami után szakavatott vadászai vezetéssel barangoltuk be a terület még eddig ismeretlen – erdővel borított – részeit, vadnyomokat vizsgálva. Este végül megint a középkori fogadóban mulattunk, a nyitott tűzhelyen lobogó tűz mellett, ezúttal moldvai csángó körtáncokat tanultunk, Szegvári Ildikó, a Forgórózsa Népművészeti Központ vezetője és két népi hangszeren játszó tanítványa segítségével, továbbá népmesét hallgattunk Dobai Veronika 3 gyerekes fiatalasszony néptáncos, pedagógus élvezetes előadásában, népdalokat tanultunk és énekeltünk.

A szerda délelőtti első előadásunk is a vadon élő állatokkal foglalkozott: Tóth Gábor mulatságos stílusban beszélt és mutatta be néhány – nagyvárosban is élő – vadon élő állat: az egér, a patkány, a görény, a nyest, a róka, a borz és a kutya testfelépítését, tulajdonságait és életmódját. Hogy ne csak a majorba segíteni járók lássák a falusi élet szépségeit, ezért közösen Labanc Györgyivel házi kenyeret sütöttünk, a Gyulai Ferenc professzor úr által Bözödön gyűjtött, és az Alapítvány által felszaporított ősi alakor búzából készült lisztből. Még ebéd előtt átszitáltuk a lisztet, és

megdagasztottuk a tésztát, ebéd után pedig a kemencébe raktuk. Szintén e napon, délután két kézműves tevékenységet próbáltunk ki. Nemezelünk Baja Krisztina nemezelőmester vezetésével, és agyagoztunk Juhász Tímea tatai fazekas irányításával. A vacsorát megelőző szabadidőt a gyerekek szabad játékkal, bújócskával és végül ökoháborúzással töltötték.

E napon este borult lett az ég, „természetesen”, hiszen ekkor érkezett hozzánk két tatabányai amatőr csillagász, távcsővel, Moczik Csaba és felesége. Sötétedés előtt bent hallgattuk meg a vetített csillagászati előadásukat, sötétedés után születésnap tábortüzet gyújtottunk, megünnepelve a 19 éves segítők, Varhol Sanyi születésnapját és első munkahelyét. Édesapja, aki a szülinapi tortát hozta, hivatásos vadász. Bemutatta a gyerekek kérésére a fegyvereit, és nagy szeretettel beszélt a vadászok természetszeretéről, természetvédelmi feladatairól, a vadászat etikájáról. Aztán amennyire a felhők engedték, a csillagképekkel ismerkedtünk hanyatt fekvé a kakukkfűves Szent László energiadombon.

Az utolsó előtti nap volt az egyetlen, amit nem Ágoston-ligeten töltöttünk, csütörtökön ugyanis Tatára utaztunk. Bejártuk a Fényes-forrás tanösvényt, hogy megismerjük a lápvilágot, a tatai különleges víz alatti forrásokat. A több száz éve bugyogó források eltűnésének okát és visszajöttének örömét Labanc Györgyi mesélte el. Pl. a tatai vár alatti forrás, melyből még Zsigmond és Mátyás király is ihatott, újra megeredt. Aztán a tatai Öreg-tavon sárkányhajóztunk, volt aki életében először ült hajóban. Majd ebéd után meg is mártóztunk a vízben. Fagyizás és az Angolparkba való rövid, épp csak betekintés után Dunaalmásra utaztunk. Itt a lovardában Juhász István „vasember”, a tatai Patara várkapitánya tartott „élő történelemórát” a lovakról és a középkori páncélruhákról, fegyverekről. Aztán lovagoltunk, és kipróbáltunk két középkori fegyverrel való bánást: dobókeresztet hajigáltunk, és íjjal lőttünk célba. Vacsora után indultunk csak vissza a táborhoz, ekkor Devescovi Balázs vezetésével még egy éjszakai sétán is megtapasztalták a gyerekek egyrészt saját bátorságuk határát, másrészt a sötét erdőben való lámpa nélküli mozgást, és az éjszaka hangjait.

Péntek reggel mindenki összepakolta a csomagját, aztán Saly Erika és Victor András vezetésével – ők a korábbi évek Puli táborában részt vevők számára a folytonosság miatt is eljöttek foglalkozást tartani – erdei és réti játékokat játszottunk. Ebéd után a Tücsök zenekar érkezett, népmesét mondtak, népzenet játszottak, és páros népi játékot tanítottak a búcsúzó táborlakóknak. Végül bezártuk a tábort. Mindenki az oklevél mellé a nyakába kaphatta a Juhász Tímea által készített „Mocorgó puli” medált. Majd kisebb ajándékot, pulis pólót, az MKNE és a TÉA kiadványaiból választhattak a gyerekek a dicséretként kapott „erdei pirosponyt” arányában. A gyerekekért jövő szülők végighallgatták a táborzáró ünnepséget, a gyerekek oklevélben történő értékelését, és sokan közülük megköszönték az egyéni bánásmódot, a sok programot, és „ha hisszük, ha nem...” az önálló munkára nevelés lehetőségét! A legkitartóbbak a búcsútábortűznél szalonnát süthettek szüleikkel.

A tatai Fényes-forrás tanösvény igen sok gyereknek okozott maradandó élményt, volt, akinek a sárkányhajózás, kenyérsütés, másnak a lovaglás vagy a középkori fegyverekkel való ismerkedés tetszett a leginkább, olyan is akadt, aki a csillagászon vagy az éjszakai sétán érezte magát a legjobban. Néhányan valóban önként vették ki részüket a házimunkák elvégzéséből, volt, akinek az állatok gondozása, főként a kecskefejés jelentett meghatározó élményt, másokat erősen rá kellett beszélni, hogy bizony nekik is feladatuk a tábor körüli takarítás. Nem egy fiatalabb gyereknek ez volt élete első szülőmentes tábora, a nagyobbak közül páran most töltötték először szabad ég alatt az éjszakát. Valakinek az éjszakai séta, vagy egy-egy elsőre rémisztő tevékenység, mint például a sárkányhajózás vagy a nap melegítette langyos vízzel való kinti zuhanyzás jelentett komolyabb kihívást, mások számára a mindig lendületes Györgyi néni békés elviselése okozhatta a sikerélményt. Az viszont biztos, hogy valamennyi gyerek megtapasztalt valamit a fenntartható, kis lábnyomú életmódból, és vidáman és eredményesen tevékenykedett a világ megmentése érdekében is...

Devescovi Balázs és Labanc Györgyi

Rövid egyesületi híradás

Biobia elismerése

Környezetünkért Díjjal ismerték el dr. Németh Ibolya (Bia) kedves tagunk környezeti nevelési munkáját. Aki eddig nem találkozott vele, az látogasson el a www.biobia.hu honlapra, majd Cserkútra, hogy ízelítőt kapjon a vadnövény-gasztronómiából, a Mecsek Zöldút Egyesület tevékenységéből. Örülünk, Bia, a sikerednek, s az őszi OT-n személyesen is gratulálunk majd!

2016. augusztus 4-én rendkívüli közgyűlést tartottunk. A közgyűlés jóváhagyta a projektfeladatok elvégzésével kapcsolatos, tagjainkkal kötött és kötendő szerződéseket, amelyre a 2015-ben átdolgozott Alapszabály értelmében van szükség.

(Aki bővebben tájékozódni szeretne a közgyűlésről, az az egyesület irodájában megtalálja a részletes jegyzőkönyvet.)

A LIFE pályázatban legnagyobb önerőt biztosító konzorciumi partner visszalépett, így nem adjuk be most a sok időráfordítással előkészített pályázatot, hanem újragondoljuk a koncepciót.

Pólyiné Jekli Zsuzsa jelezte, hogy 2016. szeptember végéig segíti egyesületünket pénzügyi munkával, tanácsadással. Az egyesületi vezetőségváltással ő is elköszön tőlünk. Ezt követően külföldön fog dolgozni. Nagyon hiányozni fog szaktudása, embersége. Mindig lehetett rá számítani, sokat tanultunk tőle. Minden jót kívánunk neki, s reméljük, hogy nem szakad el teljesen tőlünk.

Újszászi Györgyi elnökségi tagunk augusztus végétől munkát vállalt Írországban. A közelgő vezetőségváltás miatt nem mondott le elnöki szerepéről, mert ez megtörténik úgy is szeptember közepén. Addig levelezés és skype útján tartjuk vele a kapcsolatot. Bízunk benne, hogy Györgyi is megtalálja a számításait!

Saly Erika

A Baranyai Csoport hírei – 2016. tavasz és nyár

Február óta sok minden történt Baranyában, viszont az ezzel járó elfoglaltságok miatt májusban nem tudtunk hírt adni róla, de ezt most pótoljuk.

2016-ban 20 évesek a Mecsekerdő Zrt. erdészeti erdei iskolái.

Méltó módon került megünneplésre a Mókus Suli és a Kikerics Erdészeti Erdei Iskolák 20 éves jubileuma. A két erdei iskola oktatói és segítőkész erdész kollégáink együttműködése és közös munkája eredményeként 554 gyerek és felnőtt vett részt a rendezvénysorozat különböző programjain 2016. március 18–23. között a Zsolnay Kulturális Negyedben.

A programsorozat március 18-án, pénteken kezdődött egy rajzkiállítással: „Élményeim a Mecsekerdő erdészeti erdei iskoláiban” címmel. A pályázatra Baranya megye 15 általános iskolájából 185 pályamunka érkezett. Ezzel egy időben került megnyitásra a természetismereti interaktív kiállítás is, ahol az új oktatóeszközöket és interaktív oktatóanyagokat, valamint a mindennapi oktatással kapcsolatos taneszközöket, preparátumokat, terepi határozólapokat ismerhették meg és próbálhatták ki a résztvevők.

Március 19–20-án, szombaton és vasárnap 10–18 óra között az interaktív kiállítást tekinthették meg az érdeklődők, délután mindkét napon 13–18 óra között még külön játszótérre is vártuk a családokat.

Március 21-én, hétfőn az interaktív kiállításra épülő tematikus programra vártuk a város és a megye közeli településeinek iskolás csoportjait.

Március 22-én, kedden „Tanulásszervezés az óvodai, iskolai, valamint az óvodán és az iskolán kívüli nevelési-oktatási folyamatban” címmel konferenciát szerveztünk, melyet az erdészet részéről Ripszám István nyitott meg, és tartott előadást „Az erdei iskolák szerepe a Mecsekerdő Zrt. társadalmi szerepvállalásában” címmel.

A konferencia további előadói:

Budapestről Schanda Tamás – Emberi Erőforrások Minisztériuma, Ifjúságpolitikáért és Esélyteremtésért felelős helyettes államtitkára,

Simonyi István – Emberi Erőforrások Minisztériuma, Köznevelési-stratégiai Főosztály köznevelés-stratégiai szakreferense,

Varga Attila – Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet tudományos főmunkatársa,

Pécsről Adorján Rita – erdei iskola vezető,

valamint Nyisztor Zsolt – Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos Gimnáziuma igazgatóhelyettese voltak.

Délután több csoportra osztva, műhelymunkán vettek részt a jelentkezők.

A műhelymunka vezetői: Szombathelyről Surányiné Palkó Eleonóra – Szűrűsapó Óvoda óvodavezetője, Budapestről Saly Erika – Magyar Környezeti Nevelési Egyesület elnöke, és Scheitler Adrienn voltak.

A nívós programról a résztvevők tanúsítványt kaptak. A konferencián 125 fő vett részt. A résztvevők többsége Baranya megyéből érkezett, de jöttek Bács-Kiskun megyéből, Győr-Moson-Sopron megyéből, Somogy megyéből, Veszprém megyéből, Fejér megyéből és Budapestről. Örömmel szolgált, hogy az érdeklődés olyan nagymértékű volt, hogy 34 jelentkezőt le kellett mondanunk helyhiány miatt.

Március 23-án – a programsorozat zárásaként – Sasréten a megújult Kikerics Erdészeti Erdei Iskola átadására került sor.

Nagy örömmel a megye számos iskolája és óvodája élt még május 13-ig a Svájci–Magyar Együttműködési Program „Égig érő tanterem” pályázata adta lehetőséggel és vett részt erdei óvodai és erdei iskolai programokon a megye több erdei iskolájában. Jó volt látni, hogy a megye pedagógusai fontosnak tartják az iskolán kívüli környezeti nevelési és fenntarthatóságra nevelési programokat, időt és energiát nem kímélve írták a pályázatokat és vitték a gyerekeket erdei iskolákba.

Április 25-én 9. alkalommal került megrendezésre a Dél-Dunántúli Erdészeti Erdei Iskolák Regionális Nyílt Napja, melyen 4 megye több mint 100 pedagógusa vett részt. A program házigazdája idén a Kaszó Zrt. Vadász Göri Erdei Iskolája volt. Délelőtt a résztvevők megismerték a Vadász Göri Erdei Iskolát, a kaszói vadasparkot, valamint ismerkedhettek a régió erdészeti erdei iskoláival. Délután „Élménypedagógia az erdőben” címmel erdő- és élménypedagógiai tanártovábbképzésen vettek részt, melyről tanúsítványt kaptak. A pedagógus-továbbképzést Adorján Rita és Scheitler Adrienn tartotta.

Németh Ibolya (Bia) Cserkúton az EDEN-nyertes Mecsek Zöldút Egyesülettel tovább zöldíti magukat és a környékbelieket. Idén már harmadszor ünnepelték meg májusban a madarak és fák napját a kővágószőlősi iskolásokkal a Mecsekben, a Jakab-hegyen. Sajnos az esős időjárás miatt annyira szétáztak az erdei utak, hogy a kerekesszékeseket nem tudták felvinni a hegyre, de a túrázni képes sérült emberek velük tartottak és nagyon jól érezték magukat egészséges társaik között. Az ünnepen résztvevők nagyon szép gondolatokat kaptak a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság tájegységvezetőjétől, Wágner Lászlótól.

A környezetvédelmi világnapot minden évben együtt ünnepeljük a pedagógusnappal, ami jó alkalmat teremt arra, hogy rávilágítsunk az oktató-nevelő munka környezetvédelemben betöltött szerepére – jelentette ki köszöntő beszédében V. Németh Zsolt, a környezetügyért, agrárfejlesztésért és hungarikumokért felelős államtitkár a pedagógusnap és a környezetvédelmi világnap alkalmából tartott kitüntetési ünnepségen.

Az eseményen V. Németh Zsolt és Gulyás Andrea Környezetünkért Díjjal ismerte el 2 környezeti nevelő társunk munkáját:

Dr. Németh Ibolyának, Biának a környezeti nevelési területen hosszú időn át végzett munkáját és a természetközeli élet megvalósítása érdekében a Mecsek Zöldút Egyesületben kifejtett tevékenységét;

Mécs Csabának, a Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetsége elnökének, az Erdei Óvoda és Erdei Iskola Program Érdekegyeztető Tanácsának elnökének, a környezeti nevelés fejlesztése érdekében hosszú időn át végzett munkája, az erdei és ökoiskola, továbbá zöldóvoda programok fellendítését szolgáló tevékenysége elismeréseként.

Szívből gratulálunk mindkettőjüknek!

Továbbra is nagy népszerűségnek örvendenek a Mecsek Zöldút Egyesület Holdtölte túrái, amit minden hónapban meghirdetnek a megyében. Már nemcsak a Jakab-hegyre, hanem a Mecsek más részeire is szerveznek túrákat.

Remek kezdeményezésüket más „zöldutasok” is átvették. Film is készült róla, követendő jó gyakorlat bemutatása céljából. Júniusban a Szent Iván napi programok közül sem maradhatott ki, így a Mecseken kívül a Hetésben, a Pilisben és a Cserháton is több százan kirándultak a holdfényes erdőkben.

Június 25–26-án Biáék Budapesten a Hajógyári szigeten megrendezett Gyerek-sziget rendezvényen vettek részt, ahol kicsiknek és nagyoknak izgalmas játékokon keresztül segítettek zöldíteni a gondolkodását. Megragadták az alkalmat arra is, hogy a Mecsekbe csábítsák őket.

Augusztusban 4. alkalommal került megrendezésre a Porcsin Piknik Cserkúton, ahol az ehető vadnövényeket és a helyi termékeket népszerűsítették a Mecsek zöldutasok. A rendezvényen az EDEN-pályázatban már jól összeszokott falvak, szervezetek most is közösen dolgoztak. Az érdeklődők végiglátogathatták a nyitott portákat, és megkóstolhatták a helyi termékekből és porcsinból készült finomságokat.

A Mecsek Zöldút Egyesület tevékenységéről és programjairól bővebben a www.mecsekzoldut.hu honlapon olvashattok.

Idén 20. alkalommal kerül megrendezésre az Erdők Hete rendezvénysorozat (október 3–9.), melyre a Mecsekerdő Zrt. munkatársai és az MKNE Baranyai Csoport tagjai nagy szeretettel és számos programmal várják a megye diákjait, pedagógusait, a családokat és a turistákat. Az idei évben a magyar erdők turisztikai és közjóléti szerepére, valamint az erdei vasutak jelentőségére szeretnénk felhívni az emberek figyelmét.

Szeptember 16–18.: Országos Találkozó Cserkúton, ahova mindenkit sok szeretettel várnak a Baranyai Csoport tagjai.

Scheitler Adrienn

Programajánló

Kedves tanártársak, környezetvédő kollégák!

„Példaképek nyomában” címmel, ismeretterjesztő jellegű, prezentációs előadás-sorozatomat szeretném számotokra ismertetni, amelyet múltunk elfeledett, vagy kevésbé a köztudatban élő olyan szellemi nagyjairól készítettem, akikre felnézhetünk, akiktől erőt meríthetünk, akik példaképeink lehetnek.

Az előadások anyagát magam írtam, szerkesztettem, a képválogatásban segítséget kaptam Szemethy Imre grafikusművésztől, a technikai, számítógépen való megjelenítésben Halák Péter informatikustól.

Az előadások, mivel ismeretterjesztő formában készültek, bármilyen életkorban (a prepubertás kortól a főiskolai hallgatókon át mindenki számára), bármilyen szinten, iskolában, egyetemen, művelődési házakban, tanfolyamokon, továbbképzéseken, egyéb foglalkozásokon bemutathatók.

Az előadások eszmei-pedagógiai célkitűzése többirányú: egyrészt a művelődéstörténeti értékek tudatosítása, a nemzeti öntudat erősítése, a személyiségfejlődés elősegítése, másrészt a természetvédelem, a környezetvédelem és a kultúrávédelem etikai-morális vonulatainak hangsúlyozása. Az előadások egybeköthetők irodalmi példákkal, idézetekkel illusztrált önismereti, személyiségfejlesztő foglalkozásokkal, amelyekben olyan képességek, jellembeli adottságok, mint pl. a bátorság, a kitartás, a jó döntőképesség, a nyitott gondolkodásmód, a felelősségtudat, a lelkiismeretesség, stb. felismertetése és kiemelése kerül a figyelem fókuszába.

A sorozat létrehozását – még aktív történelem szakos tanárként – azzal a szándékkal kezdtem el, hogy – látván és tapasztalván diákjaim sokszor céltalan egyéni útkeresését, tanulási, pályaválasztási nehézségeit, családi életükben lévő problémák, konfliktusok kezelésének kudarcait –, hosszú beszélgetések révén segítséget tudjak nyújtani. Először mesékkel próbálkoztam, de később egyre tudatosabban a nagy elődök életének példázatait vetítettem a diákok elé, és ez a törekvésem sikerrel zárult. A Xántus János Gyakorló Középiskolában, ahol közel egy évtizedig dolgoztam, „Beszélgető Kuckó” címen egy külön, ilyen jellegű műhelymunkát végeztem a diákokkal együtt több éven át. A diákokkal folytatott beszélgetések hívták fel a figyelmemet arra, hogy az oktató-nevelő munka során milyen ritkán hivatkozunk példaképekre, és mennyire szükség lenne híres nagy magyarjaink életéről, különböző tudományágakban, művészetekben tett munkásságáról több oldalról, elsősorban az érzelmek és a jellembeli adottságok vonatkozásában is említést tenni. A mai pedagógiában nagy a hiány a példaképmutatásban, a művelődéstörténeti-kultúraismereti értékek közvetítésére, főleg akkor, amikor ezek mai világunkban egyre jobban feledésbe merülnek.

Egyelőre 4 prezentációs előadásom készült el a következő témakörökben:

1. A polihisztor Xántus János élete-munkássága, felfedezései-gyűjteményei. Xántus János, az első természetvédők egyikének írásai, útleírásainak ismertetése. Xántus János érdemei: néprajzi és természettudományi gyűjteményeinek jelentősége a XIX. század korrajzába ágyazva.

2. A művész és a filozófus-tudós dr. Dienes Valéria élete és munkássága. Dienes Valéria matematika- és fizikatanár, az orkesztika (mozdulatművészet) megalapítója, koreográfus, a mozdulattudomány és a mozdulatkultúra megteremtője; Henri Bergson filozófiai munkáinak magyar fordítója, a magyar filozófiai nyelv egyik megújítója. Sokoldalú, hihetetlenül széles látókörű tudós és alkotóművész volt.

3. Baktay Ervin orientalista, India-kutató, az univerzum gondolkodója. Baktay Ervin írásainak ismertetése India művészetéről, történetéről, az indiai bölcsletről. Baktay Ervin múzeumi munkássága, nyári indián táborai, neves emberekkel, pl. Mahatma Gandhi, Stein Aurél stb. való találkozásai.

4. A régészet útjai és útvesztői. A régészet tudományának kialakulása, története, híres régészek és felfedezéseik külföldön és Magyarországon. László Gyula élete és munkássága. A régészet jelene és jövője, a múzeumi munka szépségei, a tárgyi kultúra értékei.

Előkészületben: Cholnoky Jenő élete és munkássága, természetvédelmi tevékenységei. A geológia tudományának nagyjai.

Elérhetőségeim: Szász Éva, e-mail: szaszeva123@gmail.com, mobil: 30-601-9123

Szász Éva történelemtanár, könyvtáros, irodalomterapeuta, MKNE-tag

Versek, szépségek

Szabó T. Anna versei

HOLDTÖLTE

hold te éltető nap visszfénye
forróház hideg verítéke
futó farkasok lihegése
fekete víz emelkedése
szerelemé
két külön-létet egybelökve
a zihálásba költözöl be
eleven éj
nyitott szemmel mennek utánad
delejes fehér ragyogásban
az álmodók
a sárga baglyok most vadásznak
és spóráját a pusztulásnak
szóródni szólítod a testben
megölsz te hold

VÍZPRÓBA

Ess, esti eső. Sokáig. Milyen szép.
De nem is férhet hozzá a milyenség.
Csak sötétje van, suttogása, hangja.
Sistereg. Csak már elaludni hagyna.

Essen csak, essen. Szétrohad a szalma
szerte a szántón. Szép eső. Suhog.
Veri az érett, szertesét szórt termést.
Zsizseg, csepeg, csörög, csereg, csurog.

Csevegj csak, ess csak. Villámtalan, végleg.
Jöjjön a szúrós, sáros, nedves ősz.
Aludni, mélyen. Rothadó vidékek
sötétjén sírás hűvöse esőz.

FÁK

Fák nevét olvasom most: vasfa szivarfa puszpáng
kocsányos tölgy cukornyír berkenye tiszafa —
szálerdők lombos erdők fenyőfák vonulása
tűlevél roppanása rézsútos fény szaga
elnehezült gyümölcsfák részeg dongás a fűben
pikkelyes kéreg részén szivárgó gyantacsepp
sokszemű sima törzsek bámul a néma erdő
tavaszi nyirkos földszag ágak közt fellegek
szélnyikorgatta gyertyán vergődő nyír sírása
sodrásban fűzfa ága alámosott gyökér
holdfénytől kába bükkfák lélegzet jár a lomb közt
odú esővíz fészke rezgőnyárfán a szél

toboz zölddió íze olvadt akácfaillat
az ingoványon éger sírokon ciprusok
földön platánfa kérge pörgő juhar-propeller
szírom szital fehérén esőhang lomb zuhog
egyetlenegy fenyőfa sűrű erdőzúgása
egyetlen öreg hársfa ragadós mézszaga —
a korhadékony törzsek a fénybe tárt levélzet
a gyökér közt sötéten furkáló éjszaka —
időm hozzájuk mérem lassítom szívverésem
tudja őket a csontom a bőröm a szemem
nem név de íz szag emlék sóvárgás közelükre —
tág létük érintését könyv nélkül ismerem.

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Tördelés: Szekeres Tamás
Postacím: 1119 Budapest, Etele út
59–61.
Honlap: www.mkne.hu

Iroda: 1119 Budapest, Etele út 59–61.
Tel./Fax: 321-4796
E-mail: mkne@mkne.hu
Fogadóórák: hétfő, szerda: 9–12h (egyéb
esetben előzetes egyeztetés alapján)